

ДО ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕРМІНИ І ПОНЯТТЯ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ» В НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ СТУДЕНТІВ ФІЗКУЛЬТУРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Сергієнко Л.П., доктор педагогічних наук, професор

Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини ВНЗ

Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна”

Анотація. У статті сформульовані основні положення програми з навчальної дисципліни „Терміни і поняття у фізичній культурі”.

Ключові слова: навчальна програма, терміни, поняття, модуль.

Постановка проблеми. Удосконалення системи вищої фізкультурної освіти вимагає впровадження в навчальні плани нових навчальних дисциплін. Практика нашої викладацької діяльності показала стихійність формування у студентів навичок ділової професійної мови. Тому розробка та впровадження навчального курсу «Терміни і поняття у фізичній культурі», на наш погляд, є актуальною науково-методичною проблемою.

Навчальний курс «Терміни і поняття у фізичній культурі» з циклу гуманітарних та соціально-економічних дисциплін — це гуманітарна складова навчального плану студентів спеціальностей напряму підготовки «фізичне виховання і спорт» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», який дає можливість сформувати знання професійного (практичного і наукового) мовлення. Знання сформовані завдяки даному предмету дозволять усвідомлено студентам і магістрантам виконувати дипломні та магістерські роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відмітимо, що останнім часом ведеться інтенсивна науково-методична робота по забезпеченню навчального процесу студентів спеціальностей фізичного виховання і спорту новими навчальними планами у відповідності до модульної системи планування. Відмітимо, що значну роботу в цьому напрямку виконує журнал «Теорія і методика фізичного

виховання» (головний редактор О.М. Худолій). Підготовані навчальні програми з «Теорії і методики фізичного виховання» [1], «Спортивно-педагогічного вдосконалення» [5], «Методів наукових досліджень у фізичній культурі» [2, 3], «Методики викладання у вищій школі» [4] та інші.

Тому завданням даної роботи стало формування концепції і змісту програми навчального курсу «Терміни і поняття у фізичній культурі».

Методологія дослідження. Використана загальнонаукова методологія системного аналізу. Суть її в тому, що в науково-теоретичному дослідженні відносно самостійні компоненти розглядаються не ізольовано, а у взаємозв'язку, в системі з іншими. Системний підхід дозволив виявити інтегративні, системні ознаки і якісні характеристики, які відсутні в окремих елементах, що формують систему.

Основні результати дослідження. Концепція навчальної дисципліни «Терміни і поняття у фізичній культурі» в наступному. Вивчення курсу дає змогу студентам розуміти суть змісту дисциплін навчального плану, краще (усвідомлено) засвоювати навчальний матеріал, правильно використовувати термінологічний апарат в науковій роботі (при написанні рефератів, курсових, дипломних, кваліфікаційних, магістерських робіт). Навчальний курс дає змогу ознайомитись з методологією формування термінів і понять в сфері фізичної культури і спорту, відрізнити сленг або побутове трактування явища від наукового його представ-

лення. Зміст навчального курсу формує у студентів попередні практичні навички правильного запису рухової діяльності людини.

Даний навчальний курс взаємопов'язаний з різними теоретичними (циклу професійно-орієнтованих та фундаментальних дисциплін медико-біологічного циклу) дисциплінами та циклом спеціально-практичних дисциплін. До них можна віднести теорію та методику фізичного виховання, спортивну педагогіку, теорію спорту, спортивну метрологію, психологію спорту, фізичну реабілітацію, адаптивне фізичне виховання, спортивну генетику та деякі практичні дисципліни (наприклад, спортивну гімнастику, силові та ігрові види спорту).

Мета навчальної дисципліни — вивчення проблем формування термінологічного апарату у сфері фізичної культури і спорту та ознайомлення студентів з основними термінами і поняттями в сфері професійної діяльності.

Завдання дисципліни:

- сформувані у студентів загальне уявлення про поняття методології науки та методологію визначення понять у сфері фізичної культури;
- навчити студентів методологічному аналізу понятійного апарату;
- надати інформацію про основні терміни і поняття професійно-орієнтованих дисциплін навчального плану;
- визначити основні поняття медико-біологічного циклу навчального плану;
- розкрити основні терміни та поняття спортивно-практичних дисциплін навчального плану.

У результаті вивчення курсу у студентів повинні бути сформовані знання про:

- рівні методології науки про фізичне виховання і спорт;
- вимоги, які пред'являються до формування наукового термінологічного апарату;
- лінгвістичну правильність термінологічного визначення;
- основні терміни і поняття теорії та методики фізичного виховання;
- понятійний апарат теорії здібностей людини;
- понятійний апарат та структуру рухових здібностей;
- основні терміни і поняття теорії спорту;
- терміни і поняття інших психолого-педагогічних дисциплін навчального плану;
- терміни і поняття медико-біологічних дисциплін навчального плану;
- термінологічний апарат практичних дисциплін навчального плану студентів спеціальностей фізичного виховання і спорту.

Практично-семінарські заняття та самостійна робота повинні сформувати у студентів вміння:

- проводити методологічний аналіз термінів і понять в сфері фізичної культури;
- обґрунтовано використовувати певні терміни і поняття в науковій роботі;
- стенографувати рухову діяльність спортсменів.

Весь курс розрахований на 54 години навчання (один кредит). Він передбачає 18 годин лекцій, 18 годин практично-семінарських занять і 18 годин самостійної роботи (табл. 1). У зв'язку з тим, що даний курс новий, він може бути спочатку включений до навчального плану як спецкурс, а потім введений, як нормативний, в цикл професійно-орієнтованих дисциплін. Читання курсу здійснюється в одному семестрі (бажано в I чи II семестрах). Рівень знань оцінюється за двома модулями.

ПРОГРАМА

Лекції

Модуль 1. Терміни і поняття дисциплін психолого-педагогічного циклу

1.1. Методологія визначення понять у фізичній культурі

Загальне уявлення про терміни і поняття у фізичній культурі. Визначення поняття «терміни», класифікація термінів. Загальне уявлення про «поняття». Ознаки кризи понятійного апарату.

Визначення поняття «методологія науки про фізичне виховання і спорт». Рівні методологічного пізнання.

Вимоги до методології визначення понять у фізичній культурі: співвідношення визначення, введення у визначення суттєвих ознак, системність визначення, недопустимість наявності порочного кола, недопустимість тавтології, недопустимість негативних форм при визначенні позитивних понять, однозначність термінологічного визначення певного поняття, відповідність термінів термінологічним стандартам, оптимальна стислість визначення, лінгвістична правильність визначення, використання так званого «сленгу» (приклади спортивного сленгу).

1.2. Основні та суміжні терміни і поняття теорії та методики фізичного виховання

Визначення поняття «фізична культура» різними авторами. Методологічний аналіз поняття «фізична культура». Зміст поняття «фізична

Таблиця 1

Орієнтовний розподіл навчального плану за модулями і видами занять з курсу «Терміни і поняття у фізичній культурі»

№ теми	Назва теми	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Практично-семінарські заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Терміни і поняття дисциплін психолого-педагогічного циклу					
1	Методологія визначення понять у фізичній культурі	6	2	2	2
2	Основні та суміжні терміни і поняття теорії та методики фізичного виховання	6	2	2	2
3	Понятійний апарат спортивної педагогіки	6	2	2	2(2)
4	Терміни і поняття теорії спорту	6	2	2	2
5	Терміни і поняття спортивної метрології та психології спорту	6	2	2	2
Модуль 2. Терміни і поняття дисциплін медико-біологічного циклу та практичних спортивних дисциплін					
6	Основні терміни і поняття фізичної реабілітації та адаптивного фізичного виховання	6	2	2	2
7	Понятійний апарат спортивної генетики	6	2	2	2(2)
8	Терміни і поняття, що використовуються у спортивній гімнастиці та силових видах спорту	6	2	2	2
9	Термінологічний апарат спортивних ігор та символічний запис рухової діяльності	6	2	2	2(2)
Всього		54	18	18	18(6)

Примітка: в дужках самостійна робота студента під керівництвом викладача.

культура». Визначення поняття «фізична культура особистості». Структура фізичної культури особистості.

Визначення поняття «фізичне виховання» різними авторами. Методологічний аналіз і зміст даного поняття.

Визначення поняття «фізичний розвиток» в літературних джерелах різних авторів. Фактори, що впливають на розвиток людини. Оцінка та етапи розвитку.

Визначення поняття «фізичне вдосконалення» щодо інтерпретації різних авторів. Найважливіші показники сучасної фізично досконалої людини.

Визначення поняття «система фізичного виховання» за різними підручниками і навчальними посібниками. Змістовна характеристика поняття «система фізичного виховання».

Суміжні поняття теорії і методики фізичного виховання: «фізична (фізкультурна) освіта»,

«фізичний стан», «фізкультурний рух», «рухова активність».

1.3. Понятійний апарат спортивної педагогіки

Понятійний апарат теорії здібностей. Визначення понять «задатки», «рухові здібності», «спортивні здібності». Співвідношення понять «фізичні якості» і «рухові здібності». Зміст поняття «фізичні здібності», «рухові можливості», «моторні здібності».

Понятійний апарат та структура рухових здібностей. Загальна структура рухових здібностей. Поняття «силові здібності» та їх структура. Поняття «швидкісні здібності» та їх структура. Поняття «координаційні здібності» та їх структура, поняття «здібності до витривалості» та їх структура, поняття про «здібності до гнучкості» та їх структура.

1.4. Терміни і поняття теорії спорту

Визначення поняття «спорт» за літературними джерелами різних авторів. Зміст понять «масовий спорт», «спорт вищих досягнень», «професіональний спорт».

Поняття «підготовка спортсмена» та зміст даного поняття. Визначення поняття «спортивне тренування». Ознаки спортивного тренування. Поняття «тренуваність» (загальна та спеціальна), «підготовленість».

Визначення і зміст поняття «фізична підготовка». Зміст понять «загальна фізична підготовка», «спеціальна фізична підготовка», «професійно-прикладна фізична підготовка».

Визначення і зміст понять «фізична працездатність». Поняття «спортивні ігри». Поняття і різновиди спортивного відбору. Зміст поняття «тренувальне (рухове) завдання».

Номенклатурні поняття (назви) деяких видів спорту. Зміст спортивних змагань з даних видів спорту.

1.5. Терміни і поняття спортивної метрології та психології спорту

Спортивна метрологія. Поняття класифікації контролю у фізичному вихованні і спорті. Медичний контроль: оцінка фізичного розвитку, оцінка біологічного віку, оцінка стану здоров'я. Педагогічний контроль: контроль розвитку рухових здібностей, контроль фізичного навантаження. Біомеханічний контроль: вимірювання біокінематичних характеристик рухів, оцінка біостатики тіла, вимірювання біодинамічних характеристик рухів. Контроль змагальної діяльності: контроль ефективності ігрової діяльності, стенографування рухів, реєстрація характеристик рухів. Морфологічний контроль: антропометрія, визначення м'язової композиції, визначення складу тіла, рентгенографія, діагностика соматотипу. Функціональний контроль: серцево-судинної системи, дихальної системи, нервово-м'язової системи, функцій аналізаторних систем. Біохімічний контроль: повітря, біологічних рідин, м'язової тканини, вживання допінгу. Психологічний контроль: інтелекту, мислення, пам'яті, типологічних якостей нервової системи, уваги. Генетичний контроль: діагностика спортивного таланту, визначення генетичних маркерів, визначення статі. Комплексний контроль.

Словник основних термінів і понять спортивної метрології.

Психологія спорту. Поняття «психомоторика» та «психомоторні здібності». Поняття структури психомоторних здібностей. Генезис класифікації психомоторних здібностей. Сучасна

класифікація психомоторних здібностей. Структура психомоторної здібності до просторової орієнтації. Структура здібності до сенсомоторної координованості.

Словник основних термінів і понять психології спорту.

Модуль 2. Терміни і поняття дисциплін медико-біологічного циклу та практичних спортивних дисциплін

2.1. Основні терміни і поняття фізичної реабілітації та адаптивного фізичного виховання

Фізична реабілітація. Поняття «реабілітація»: визначення та зміст. Суть поняття «фізична реабілітація». Визначення і зміст понять «фізична терапія», «превентивна фізична реабілітація», «реабілітаційне обстеження», «реабілітаційний діагноз».

Адаптивне фізичне виховання. Основні поняття адаптивного фізичного виховання: «здоров'я», «хвороба», «інвалід», «інвалідність». Короткий тлумачний словник основних медичних термінів.

2.2. Понятійний апарат спортивної генетики

Вихідні терміни спортивної генетики: «спадковість», «середовище», «генотип», «фенотип», «ген». Суть понять «успадкування», «вроджений». Відмінності понять «спадкова обумовленість» та «генетична обумовленість».

Словник основних термінів спортивної генетики: «алель», «анафаза», «близнюки», «генетичний код», «гетерозигота», «гетерозис», «зигота», «каріотип», «мейоз», «мітоз», «мутації», «нуклеотиди», «пенетрантність», «плейотропія», «рецесивність» та ін.

2.3. Терміни і поняття, що використовуються у спортивній гімнастиці та силових видах спорту

Спортивна гімнастика. Вимоги, що пред'являють до формулювання гімнастичної термінології. Методологія запису загальнорозвиваючих вправ. Запис вправ на гімнастичних приладах. Правила, що уточнюють назву гімнастичних понять. Способи утворення гімнастичних термінів.

Силові види спорту. Тлумачення основних термінів і понять: «випад», «жим», «присідання», «нахил», «підйом», «згинання», «розгинання». Інші, найбільш вживані терміни і поняття силових видів спорту: «атлетизм», «вага», «взяття ваги», «динамометрія», «напульсник», «підхід», «хват» і т.п.

2.4. Термінологічний апарат спортивних ігор та символічний запис рухової діяльності

Футбол. Тлумачення термінів і понять у футболі: «арбітр», «вільний удар», «ворота», «гра рукою», «груба гра», «додатковий час», «жовта картка», «кутовий удар», «підніжка», «спірний м'яч», «футбольна ліга» та інші.

Баскетбол. Тлумачення термінів і понять у баскетболі: «атака», «ведення м'яча», «володіння м'ячем», «заслін», «захист зонний», «кільце», «підбір», «персональний фол» та інші.

Символічне зображення термінологічного апарату рухової діяльності. Знакові символи стенограми рухової діяльності в спортивній та художній гімнастиці. Знакові символи та символи літер стенограми рухової діяльності у спортивній боротьбі.

Семінарські заняття

Модуль 1. Терміни і поняття дисциплін психолого-педагогічного циклу

1.1. Методологія визначення понять у фізичній культурі

ПЛАН

1. Зробіть загальне уявлення про терміни і поняття у фізичній культурі.
2. Що таке методологія науки про фізичне виховання і спорт та рівні методологічного пізнання?
3. Розкажіть про методологію визначення понять у фізичній культурі.
4. Поясніть лінгвістичні правила утворення термінів і понять, термінологічний «сленг».

1.2. Основні та суміжні терміни і поняття теорії та методики фізичного виховання

ПЛАН

1. Розкрийте зміст поняття «фізична культура».
2. Наведіть визначення поняття «фізичне виховання», що зробили різні автори та поясніть його зміст.
3. Як зроблено визначення та який основний зміст поняття «фізичний розвиток»?
4. Зробіть визначення поняття «фізичне вдосконалення» та розкрийте його зміст.

5. Що розуміють під поняттям «система фізичного виховання»?
6. Зробіть визначення та поясніть зміст суміжних понять теорії і методики фізичного виховання.

1.3. Понятійний апарат спортивної педагогіки

ПЛАН

1. Надайте узагальнюючу інформацію про понятійний апарат теорії здібностей.
2. Визначте поняття та наведіть структуру силових здібностей людини.
3. Як визначити поняття «швидкісні здібності» та структура швидкісних здібностей людини?
4. Що ви знаєте про поняття та структуру координаційних здібностей?
5. Зробіть визначення та наведіть структуру здібності до витривалості людини.
6. Поясніть зміст поняття «здібність до гнучкості» та наведіть її структуру.

1.4. Терміни і поняття теорії спорту

ПЛАН

1. Зробіть визначення та поясніть зміст поняття «спорт».
2. Як ви розумієте поняття «підготовка спортсмена», «спортивне тренування»?
3. Розкрийте зміст поняття «фізична підготовка» та «спортивна форма».
4. Визначте поняття «фізична працездатність» та «спортивні ігри».
5. Поясніть зміст понять «спортивний відбір» та «тренувальне (рухове) завдання».
6. Які ви знаєте номенклатурні поняття різних видів спорту? Їх зміст.

1.5. Терміни і поняття спортивної метрології та психології спорту

ПЛАН

1. Зробіть загальне уявлення про поняття класифікації контролю у фізичному вихованні і спорті. Зміст медичного і педагогічного контролю.

2. Розкрийте зміст поняття біомеханічного контролю та контролю в змагальній діяльності, що розглядає спортивна метрологія.
3. Поясніть суть морфологічного, функціонального та біохімічного контролю у спорті.
4. Який зміст понять психологічний, генетичний та комплексний контроль у спортивній метрології?
5. Які основні терміни і поняття використовуються у спортивній метрології. Їх тлумачення.
6. Визначте загальні поняття психології спорту та зробіть їх тлумачення.
7. Що ви знаєте про структуру психомоторних здібностей?

Модуль 2. Терміни і поняття дисциплін медико-біологічного циклу та практичних спортивних дисциплін

2.1. Основні терміни і поняття фізичної реабілітації та адаптивного фізичного виховання

ПЛАН

1. Наведіть основні терміни та поняття навчальної дисципліни «фізична реабілітація».
2. Поясніть зміст основних термінів навчальної дисципліни «адаптивне фізичне виховання».
3. Що ви знаєте про медичні терміни і поняття, які використовуються у викладанні медико-біологічних дисциплін студентам напряму підготовки «фізичне виховання і спорт»?

2.2. Понятійний апарат спортивної генетики

ПЛАН

1. Наведіть визначення і дайте тлумачення основним термінам спортивної генетики.
2. Які терміни і поняття складають словник термінів спортивної генетики?
3. Зробіть тлумачення термінів антропогенетики.
4. Зробіть тлумачення термінів молекулярної генетики.

2.3. Терміни і поняття, що використовуються

у спортивній гімнастиці та силових видах спорту

ПЛАН

1. Методологія формулювання понять у спортивній гімнастиці.
2. Розкрийте зміст основних понять силових видів спорту.
3. Які терміни і поняття використовуються у важкій атлетиці, пауерліфтингу, армспорті.

2.4. Термінологічний апарат спортивних ігор та символічний запис рухової діяльності

ПЛАН

1. Зробіть тлумачення термінологічного апарату футболу.
2. Поясніть зміст термінів, що використовуються у баскетболі.
3. Який використовується символічний запис рухової діяльності у спортивній гімнастиці?
4. Що ви знаєте про стенографування рухової діяльності у художній гімнастиці?
5. Наведіть знакові символи та символи літер, що використовуються у спортивній боротьбі.

Список рекомендованої літератури

Основна література

1. *Власов А.А.* Физическая культура и спорт: краткий терминологический словарь / А.А. Власов. — М.: Советский спорт, 2005. — 64 с.
2. *Коренберг В.Б.* Спортивная метрология: Словарь-справочник: Учебное пособие / В.Б. Коренберг. — М.: Советский спорт, 2004. — 340 с.
3. *Малець В.І.* Гімнастична термінологія (з елементами музично-ритмічного виховання). — Навчальний посібник / В.І. Малець, М.М. Желізний, Т.І. Харченко, В.В. Черняков. — Чернігів: ЧДПУ, 2006. — 68 с.
4. *Первый международный конгресс «Термины и понятия в сфере физической культуры» (20–22 декабря 2006 года): Доклады конгресса.* — Санкт-Петербург, 2007. — 428 с.
5. *Сергиенко Л.П.* Основы спортивной генетики: Учебное пособие / Л.П. Сергиенко. — К.: Вища школа, 2004. — 631 с.
6. *Сергиенко Л.П.* Спортивна метрологія: теорія і практичні аспекти: Підручник / Л.П. Сергиенко. — К.: КНТ, 2010. — 776 с.
7. *Теория спорта / Под ред. В.Н. Платонова.* — К.: Вища школа, 1987. — 424 с.

8. *Теория и методика* физического воспитания: Учебник для студентов высших учебных заведений физического воспитания и спорта. В 2-х томах. Том 1. Общие основы теории и методики физического воспитания / Под ред. Т.Ю. Круцевич. — К.: Олимпийская литература, 2003. — 423 с.
9. *Теория и методика* физического воспитания: Учебник для ин-тов физ. культуры / Под ред. Л.П. Матвеева, А.Д. Новикова. В 2-х томах. Том 1. Общие основы теории и методики физического воспитания. — М.: Физкультура и спорт, 1976. — 304 с.
10. *Терминология спорта*. Толковый словарь спортивных терминов / Сост. Ф.П. Сулов, Д.А. Тышлер. — М.: Спорт Академ Пресс, 2001. — 480 с.
11. *Чудная Р.В.* Адаптивное физическое воспитание: Монография / Р.В. Чудная. — К.: Наукова думка, 2000. — 358 с.
9. *Сергієнко Л.П.* Практикум з психології спорту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту / Л.П. Сергієнко. — Харків: ОВС, 2008. — 256 с.
10. Сергієнко Л.П. Понятійний апарат теорії рухових здібностей / Л.П. Сергієнко // *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. — 2009. — № 1. — С. 58–62.
11. Сергієнко Л.П. Спортивний відбір: теорія та практика. У 2 кн. — Книга 1. Теоретичні основи спортивного відбору: Підручник / Л.П. Сергієнко. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2009. — 672 с.

Додаткова література

1. *Білокопитова Ж.А.* Художня гімнастика / Ж.А. Білокопитова, О.О. Тимошенко, Т.В. Нестерова. — К., 1998. — 127 с.
2. *Выдрин В.М.* К вопросу определения понятий в теории физической культуры / В.М. Выдрин, Н.И. Пономарев, Б.В. Евстафьев, В.Д. Гончаров, Ю.М. Николаев // *Теория и практика физической культуры*. — 1987. — № 2. — С. 23–25.
3. *Герцик А.* Організаційно-методичні аспекти підготовки бакалаврів з фізичної реабілітації в Канаді: Методичний посібник / А. Герцик. — Львів: Українські технології, 2005. — 112 с.
4. *Ибель Д.В.* Терминология атлетических упражнений в бодибилдинге: Учебно-методическое пособие / Д.В. Ибель. — М.: Олимпия PRESS, 2006. — 80 с.
5. *Ильин Е.П.* Психомоторная организация человека: Учебник для вузов / Е.П. Ильин. — СПб.: Питер, 2003. — 384 с.
6. *Лях В.И.* Двигательные способности школьников: основы теории и методики развития / В.И. Лях. — М.: Терра-Спорт, 2000. — 192 с.
7. *Максименко А.М.* Теория и методика физической культуры: Учебник / А.М. Максименко. — М.: Физическая культура, 2005. — 544 с.
8. *Сергієнко Л.П.* Практикум з теорії і методики фізичного виховання: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту / Л.П. Сергієнко. — Харків: «ОВС», 2007. — 271 с.

Висновки

1. Сформульована концепція і зміст навчальної дисципліни «Терміни і поняття у фізичній культурі».
2. Зроблено розподіл навчальних годин за модулями і видами занять з курсу «Терміни і поняття у фізичній культурі.»

Список літератури

1. *Сергієнко Л.П.* Практикум з теорії і методики фізичного виховання: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту / Л.П. Сергієнко. — Харків: «ОВС», 2007. — 271 с.
2. *Сергієнко Л.П.* До проблеми планування вивчення навчальної дисципліни «Методи наукових досліджень у фізичній культурі» / Л.П. Сергієнко // *Теорія та методика фізичного виховання*. — 2009. — № 2. — С. 26–34.
3. *Сергієнко Л.П.* До проблеми планування вивчення навчальної дисципліни «Методи наукових досліджень у фізичній культурі» / Л.П. Сергієнко // *Теорія та методика фізичного виховання*. — 2009. — № 3. — С. 19–26.
4. *Сергієнко Л.П.* Модульне планування вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання у вищій школі» / Л.П. Сергієнко // *Теорія та методика фізичного виховання*. — 2009. — № 11. — С. 19–38.
5. *Худолій О.М.* Програма курсу «Спортивно-педагогічне вдосконалення» / О.М. Худолій, О.В. Іващенко // *Теорія та методика фізичного виховання*. — 2008. — № 5. — С. 19–32.

Надійшла до редакції 08.08.2010 р.

Сергієнко Л.П. У внедренню нової учебної дисципліни «Термины и понятия в физической культуре» в учебные планы студентов физкультурных специальностей. В статті сформульовані основні положення програми нової учебної дисципліни «Термины и понятия в физической культуре».

Ключевые слова: учебная программа, термины, понятия, модуль.

Serhiyenko L.P. The introduction of a new educational subject «Terms and notion in physical culture» to the curricula for students of sports speciality.

The article gives the main propositions of a new educational subject «Terms and notions in physical culture».

Key words: curricula, terms, notions, module.